

ایمنی ، بهره وری و نگاههای دیگر

فضل ... وطنخواه: شرکت توزیع برق استان اصفهان

چکیده مقاله

اداری خود را به اندیشه و ارائه راهکارهای جدید پردازند در حقیقت تحقیقات در زمینه ایمنی و ارتباط آن با بهره وری ناچیز است. توان پیشگویی و پیش بینی حوادث آینده کمتر وجود دارد و حوادث به خیر گذشته کمتر تجزیه و تحلیل می شود. زیرا حادثه دیده می ترسد، تویخ یا تنبیه شود.

اصلاً در ترویج فرهنگ ایمنی شبکه ها و سازمانهای غیررسمی استفاده نشده است. جزیی ترین مسائل یعنی ارتباطات بی سیمی در عملیات خط گرم جایگاه خود را از دست داده است با اینکه بالاترین ضریب ایمنی و امنیت را فراهم می کند.

کانون بحثهای این مقاله پیرامون مباحثی است که در فوق بدان اشاره شد و پنج روش کاربردی در ترویج فرهنگ مردمی نیز از مباحث اصلی این مقاله است که می توان به اطلاع رسانی الکترونیک ، مشاوره های اینترنتی، استفاده از پیامهای هدفدار و مخاطب دیگر مانند SMS اشاره کرد.

مقدمه

مبحث و موضوع ایمنی برای همه ما و کارکنان شرکت و پیمانکاران به ظاهر موضوعی تکراری است. اما این مطلب تکراری فواید بسیاری دارد و جذابیت های آن را در زاویه ها و نگاههای دیگری می توان جستجو کرد.

ایمنی به ظاهر موضوعی است تکراری اما زاویه های حوادث و خطرات فراروی شرکت پیمانکاران و کارکنان بسیار متفاوت و ضرایب آن متغیر است. اما هیچگاه نظرگاه مخاطبان ایمنی را جویا نشده ایم. از استادان ارتباطات اجتماعی در ترویج این فرهنگ کمتر استفاده شده اهرم خانواده را در پی ریزی نظام مدیریت ایمنی فراموش کرده ایم. اصول مدیریت کارزماتیک که در این مبحث تأثیرگذار است به حاشیه رفته، نتایج استنباطی و نظرسنجی به بایگانیها سپرده شده و یا در قفسه ها خاک می خورد توان فضا سازی محیط های امن و ناامن را از دست داده و هیچ تغییری در بنیانهای آموزشی داده نشده، هنوز پروژه های احداث شبکه های توزیع بصورت یک کارگاه تعریف نمی شود. از مدرسین جذاب و تأثیرگذار کمتر استفاده می کنیم. سعی کرده ایم همواره با اخطار اعمال مدیریت کنیم در صورتیکه اثرات تشویق همیشه بیشتر بوده است. مسئولین ایمنی نمی دانند افسر ایمنی هستند یا معلم، هر دو سازو کار را در اختیار ندارند. آموزش ضمن خدمت و در بین روز که باید توسط مدیران ارائه شود در شرح و وظائف کمتر گنجانده می شود. از مدیران و مسئول ایمنی نخواستیم که بخشی از زمان

آموزش های کارگاهی ، استفاده از استادان ، ارتباطات اجتماعی ، فضا سازی محیط های امن و ناامن مقابل هم بصورت مصنوعی ، انعکاس زیبای بازتابهای پس از حادثه ، استفاده از تکنسین ها و مهندسین مقتدر که سمت استادی و علمی آنان برای کارکنان محرز می باشد. شنیدن پیشنهادات بجای گفتنی های تکراری ، انتخاب کارکنان نمونه ایمنی بوسیله دیگر همکاران ، استفاده از تجارب سایر شرکتها و مؤسسات فنی و حرفه ای در این راستا ، آگاه سازی خانواده همکاران و پیمانکاران از حوادث برق و بازتاب آن در زندگی خانوادگی از موضوعاتی است که مورد توجه و مطالعه قرار گرفته و ارتباط آن با ضرایب بهره وری بررسی شود. در این مقاله تلاش شده باتوجه به تجارب و حوادث رخ داده چند سال گذشته ایمنی را از زوایای دیگر ایمنی مورد مطالعه قرار گیرد و بازتاب آن را در اختیار همکاران قرار گیرد. این مطالب خلاصه ای از مطالبی است که در سال گذشته در سمینار ایمنی برق اصفهان ارائه شد علاوه بر مطالب یاد شده ده نکته ظریف و در عین حال تازه به نظر می رسد که مبحث ایمنی را نظام مند ساخته ، طراحی و روشهای آن بصورت کاربردی ارائه می شود.

شرح مقاله

گفتنی در مبحث ایمنی بسیار فراوان است گفته اند می گویند و خواهند گفت . اما ما این موضوع را به طور اجمال از ده نگاه غیرتکراری مورد بررسی قرار داده ایم و تلاش شده زوایای مورد مطالعه این مقاله کاربردی و در شرکت های توزیع و در برق منطقه ای قابل اجرا باشد که به شرح هر یک از این نگاهها می پردازیم .

دیدگاه اول

دستورالعمل ها ، بخشنامه ها ، مقررات ، آئین نامه های بسیاری بصورت تکراری و غیرتکرار تهدیدآمیز و تقدیرگرا صادر شده و مورد استفاده قرار گرفته است . اما اکنون زمان آن رسیده است که نظرگاه استفاده کنندگان ، پیمانکاران ، تکنسین ها را در این رابطه جویا شویم و از آنها پرسیم چرا از کفش ، لباس ، کلاه و ارت و غیره

استفاده نمی کنید . آیا شکل ظاهری لباس نامناسب است ، آیا مقررات دست و پاگیر است و یا آموزشهای لازم و کافی نبوده است . باید از کارکنان پرسید چه کسی در بین شما مقررات ایمنی را رعایت می کند اجازه دهیم بجای انتخاب نمونه از بالا به پائین از پائین به بالا انتخاب شوند . اگر این دیدگاه در شرکت حاکم گردد بجای یک یا چند مروج ایمنی همه کارکنان و پیمانکاران سخنگو و مروج ایمنی خواهند بود و مسئولین فقط شنونده می شوند تأثیر این دیدگاه این است که روش ها را کارکنان می گویند و پیشنهادها را آنها ارائه می دهند و خودشان دستورالعمل ها را می نویسند و در نتیجه خودشان را ملزم به اجراء می سازند . از طرفی این دیدگاه یک نوع ارزیابی و اثربخشی را نیز بصورت خودکار فراسوی ما قرار می دهد.

دیدگاه دوم

در بسیاری از گفتمانهای خانوادگی که ما انجام داده ایم مشخص شده است و خانواده ها به تأثیر خطرات حوادث برق آشنا نیستند و به همین دلیل این موضوع در بین اعضای خانواده ، جدی گرفته نشده ، بصورت شفاف می توان گفت مسائل اخلاقی هر خانواده سالیان سال است در یک روند خودکار توسط اعضای خانواده کنترل شده و خواهد شد ، بنابراین این مدیریت کنترل در مورد مسائل ایمنی نیز می تواند مورد استفاده قرار گیرد و به این روش مطلب به این مهمی را از طریق عاطفی به آنان منتقل نمود .

دیدگاه سوم

زاویه سوم نظرسنجی و فعال نگاه داشتن این مبحث مهم در سطح شرکت است . خوشبختانه در شرکت توزیع برق استان اصفهان از این تجربه استفاده شد و کارکنان می توانند از طریق نظرسنجی سیستماتیک در هر واحد یک نفر کارگر ایمنی نمونه ، یک نفر تکنسین نمونه را و یک نفر مهندس ایمنی انتخاب و به کمیته حفاظت معرفی نمایند مزایای این روش تبلیغ بدون مباحث تکراری ، تعیین نمونه ها از طریق آراء عمومی است و ترویج فرهنگ ایمنی به صورت خودکار است.

دیدگاه چهارم

فضاسازی مصنوعی محیط امن در مقابل محیط های ناامن در این نگاه از طریق وسایل سمعی و بصری دو نوع فضاسازی امن و ناامن را ترسیم می کنیم و کارکنان را در هر دو محیط قرار می دهیم و ضریب حادثه را در هر دو برای همکاران تشریح می کنیم مسلماً عوامل حادثه ساز در محیط ناامن فراوان و در محیط های امن به صفر رسیده است. کارگر، پیمانکار و تکنسین و مهندس ما این عوامل را با دیدگاه خود می توانند مشاهده کنند و بجای اینکه ما سخن بگوییم آنها عوامل حادثه را برای ما تشریح می کنند. به عبارت دیگر این دیدگاه حداقل ضرایب بهره وری در نیروی انسانی را در مقابل حداکثر بهره وری قرار می دهد.

دیدگاه پنجم

در این روش آموزشهای کلاسیک فقط برای افراد مبتدی مد نظر قرار می گیرد و همکاران با سابقه باید از طریق آموزشهای میدانی و کارگاهی بازآموزی شوند. تأثیر این گونه آموزشها در همه دنیا بیشتر از آموزشهای کلاسیک بوده است.

دیدگاه ششم

شاید بتوان گفت بعد از صد سال جز در پروژه های بسیار بزرگ در بخش توزیع هنوز طرحهای کوچک و متوسط بصورت یک کارگاه تعریف نشده است اگر طرحهای یادشده در قالب یک کارگاه فرضی تدوین و مدیریت پروژه بر آنها اعمال گردد مطمئناً حوادث به حداقل خواهد رسید به عبارت دیگر اگر ما همانطور که دستور کار اجرایی برای انجام پروژه صادر می کنیم دستور کار ایمنی نیز بصورت روکش دستور کار اصلی تهیه و ابلاغ گردد سلامتی فنی و اجرای کار بدون حادثه تضمین می شود.

دیدگاه هفتم:

همه ما با خاطرات خوب و به یادماندنی از دوران مختلف زندگی و تحصیل داریم. اثر و نفس معلم به گونه ای است که تعالیمش تا همیشه زندگی باقی خواهد ماند

و آموزشهایش بصورت ملکه چارچوب فضای ذهن را تشکیل می دهد.

تکنسین ها و مهندسی که قبلاً بعنوان مربی در مراکز آموزشی انجام وظیفه کرده اند بهترین مروج ایمنی خواهند بود. به عبارت بهتر دینی از سوی معلمین به گردن ما است که مجبوریم با فراگیری و اطلاعات این دین را ادا کنیم. حسن دیگر استفاده از مربیان فنی این است که کارگران، تکنسین ها و حتی مهندسی به لحاظ برتری فنی آنها آنچه مربیان می گویند را می پذیرند.

دیدگاه هشتم

استفاده از فنون ارتباطات اجتماعی بسیاری از اوقات هم مطالب تکراری است و بدتر از آن گوینده نیز با چهره و واژه ها، بیان و حتی جمله پردازیهای تکراری مسائل بزرگ ایمنی را برای کارکنان بازگو می کنند که اصلاً پذیرش نخواهد داشت. برای حل این مشکل استفاده از مربیان و مروجان خارج از شرکت ضروری به نظر می رسد به عبارت گویاتر باید دید سخن چه کسی در همکاران تأثیر می گذارد. شاید بهتر باشد گاه گاهی مسئول ایمنی شهرستان: الف - تذکرات را در شهرستان ب- بیان نماید و با لعکس

ارتباطات اجتماعی فنی است برای آموزش و ترویج فرهنگ ایمنی و کاهش حوادث که به خوبی تاکنون از آن استفاده نشده است. باید تلاش کرد از فنون ارتباطات اجتماعی در انتقال مفاهیم بهره گرفت و مطالبی که به ظاهر تکراری است را به صورت مباحث شکیل، جذاب و جدید در اختیار کارکنان قرارداد.

دیدگاه نهم

فرهنگ سازی بیشتر از جهت تشویق و کمتر از جهت اختطارد فرهنگ سازی ایمنی اگر فضای غالب شرکتها تشویق باشد معمولاً مشارکت جویی، رقابت، صمیمیت، دلبستگی اطلاعات و پیروی کارزماتورا تقویت می کند اما اختطارها معمولاً دلزدگی، جدایی گزینی، مخالفت، فردگرایی، انتقادهای تند را به همراه خواهد داشت. بنابراین به هنگام اجرای مقررات در

صورتی که چاره ای نداریم و به منظور استوار سازی پایه های حقوقی بصورت نادر باید از اخطار استفاده کنیم ولی اگر فرهنگ سازی در نظراسست باید تشویق را تداوم بخشید .

معمولاً برای فرهنگ سازی و تبدیل فرهنگ به هنجارهای اجتماعی افراد متخصص هر جامعه پیشروان فرهنگ ، رفتار و هنجارهای اجتماعی هستند .

گاه گاهی اصول و مبانی حقوقی ایجاب می کند که با اخطار جلوی بعضی از خطاها را بگیریم . اما فرهنگ سازی بیشتر از راه رقبت ، توصیه ، تشویق و تقدیر امکانپذیر می گردد . به عبارت بهتر فرهنگ سازی رفته رفته بصورت یک عادت در می آید اما اخطار از لحاظ روانشناسی جنبه شرطی خواهد داشت .

دیدگاه دهم

مسئولین ایمنی افسران ایمنی هستند یا معلم اگر افسر ایمنی هستند باید اختیارات تعطیل کردن پروژه ، حذف پیمانکار ، تشویق کارگر و در یک کلام اختیارات یک افسر را داشته باشند و اگر معلم و مروج ایمنی هستند لازم است از شرایط معلمی برخوردار باشند قدرت تالیف ، فن بیان ، علاقه به تحقیق و در یک کلام انسان دوستی از ویژگیهای معلم و مروج ایمنی است . اما به نظر می رسد کارشناسان ایمنی این دو حرفه را با هم داشته باشند و هر دو سازو کار را داشته باشند هم اختیارات کامل داشته باشند و هم از ابزار و لوازم آموزش به خوبی استفاده کنند .

دیدگاه یازدهم

به نظر می رسد سه وظیفه اصلی مدیریت عالی و مدیران عملیاتی فراموش شده است. تحقیقات، آموزش روزانه و حادثه سازی مصنوعی یا به عبارت بهتر پیش بینی حوادث آینده از وظائفی است که مدیران باید آن را فراموش نکنند. تزریق اندیشه های جدید و آموزشهای مداوم از طریق مدیران واحدها موجب می شود علاوه بر رعایت ایمنی ، بهره وری نیز روز به روز افزایش یابد.

در نظرسنجی هایی که بین پرسنل شرکت توزیع برق استان اصفهان انجام گرفت آموزش کارگروهی یا کارگاهی بهترین شیوه مباحث ایمنی تشخیص داده شد. با همین اشاره جان کلام ارائه شده باشد تو خود حدیث مفصل بخوان از این مجمل

دیدگاه دوازدهم

در بررسی های بعمل آمده مشخص شد بسیاری از حوادث به خیر گذشته است که بازسازی این حوادث به صورت فیلم به منظور پیش گیری از حوادث آینده بسیار مؤثر است اما به نظر می رسد عوامل حوادث به خیر گذشته به لحاظ اینکه ممکن است تویخ ، تنبیه یا مورد بی مهری واقع گیرند حاضر به بازگویی این حوادث نیستند بنابراین در مورد حوادث به خیر گذشته کمتر سخن می گویند همین امر موجب می شود نتوانیم حوادث آینده را پیش بینی کنیم لذا پیشنهاد می گردد برای عوامل رویدادهای به خیر گذشته روشهایی حتی از طریق تشویق پیش بینی تا بتوان حوادث را درست ریشه یابی تجزیه و تحلیل نموده و احتمالاً آنها را بازسازی نمود.

دیدگاه سیزدهم

ایمنی را باید به صورت یک نظام تدوین و فرآیندهای آن را از طریق فلوجارت مخصوص تعریف و مدیریت عملیاتی آن را به وسیله نتایج استنباطی و عملکردی اندازه گیری نمود آنگاه بازخوردهای این نظام را بررسی و انحرافات آن را اصلاح نمود به طور مثال باید حداقل و حداکثر بازرسی ها مشخص باشد. روش های ترویج فرهنگ ایمنی تعیین گردد. وظایف ایمنی هر فرد در ساختار سازمانی مشخص شده ، پیوسته مورد ارزیابی قرار گیرد. در این نظام نظرسنجی از ارکان اصلی است و پیشنهادات تحقیقات مقالات سازنده ترین بخش های مدیریت متعالی ایمنی است.

دیدگاه چهاردهم

شبکه های توزیع بسیار گسترده، بخش های آن متنوع و کاربران آن بسیارند. پیمانکاران، پرسنل عاملین پیمانکاران و مشترکین هر یک به نوعی در این شبکه ها دخالت

دارند این سازمان گسترده را نمی توان تنها بوسیله یک سازمان رسمی کنترل کرد بلکه باید در این راستا مروجین غیر رسمی را نیز به خدمت گرفت. به عبارت بهتر اگر در یک امور یک یا دو نفر افسر ایمنی در اختیار داریم باید چند دیدبان ایمنی به صورت غیررسمی انحرافات ایمنی یا اطلاعات مورد نیاز را در اختیار مدیریت شرکت قرار دهد. البته این افراد می توانند از پرسنل نمونه پیمانکاران نمونه بازرسی های محرمانه و حتی از بین مردم انتخاب شوند. شبکه ها و سازمان های غیر رسمی مکمل ساختارهای رسمی سازمان هستند و می توانند کارایی مضاعفی را در موضوعات ایمنی داشته باشد.

دیدگاه پانزدهم

اکثر حوادث هنگامی رخ داده که کارکنان و پیمانکاران با خط گرم درگیر بوده اند تحقیقات نشان داده بعضی از این حوادث به علت ارتباطات ناقص بی سیمی اتفاق افتاده است با فن آوری موجود هنوز شبکه های ارتباطی بی سیمی به گونه ای در شرکت ها طراحی نشده است که کارکنان بتوانند راحت و بدون پارازیت بین مرکز و واحدهای عملیاتی ارتباط برقرار نمایند. به خصوص هنگام طوفان و رعد برق یا در فصل تابستان در هنگام پیک بار حجم ارتباطات بی سیمی بسیار است و گاه گاهی مفهوم پیام برای گروههای اجرایی نامشخص می ماند به جاست شبکه های بی سیمی مجدداً مهندسی سازی و مطابق نیازهای منطقه ای محلی در اختیار واحدها قرار گیرد.

دیدگاه شانزدهم

ورزش ، نرمش ، گردش . یکی از روشهایی که استرس و نگرانی کارکنان را کاهش داده و تمرکز آنان را افزایش می دهد طراحی برنامه های ورزشی متنوع و ایجاد سفرهای کوتاه مدت دسته جمعی است به گونه ای که همکاران فرصت داشته باشد با یکدیگر درد دل گفتگو و زمانی را فارغ از فعالیت های اداری سپری نمایند. در همه شرکت ها هزینه های سیاحتی و زیارتی پرداخت می گردد ولی این هزینه کمتر صرف گردش و تفریح شده و بیشتر

صرف جبران کمبودهای خانواده را نموده است بنابراین باید این گونه هزینه ها طوری طراحی شود که کارکنان به خصوص فعالات فنی و عملیاتی را به تفریح و گردش وادار نماید.

مبحث دیگری که امروزه در ایمنی اهمیت یافته ایمنی مردمی است بیشتر مردم فقط از طریق اطلاع رسانی مؤثر می توانند با آخرین استانداردها و دستورالعمل ها و توصیه های ایمنی آشنا شوند. ولی این روشها باید از روش بسیار محکم برخوردار بوده و مشترکین و مردم را در دو گروه خاص و عام مورد هدف قرار دهد. روشهای اطلاع رسانی در مورد مخاطبان عام می توان به صورت خلاصه به شرح ذیل تشریح و بازگو نمود.

دیدگاه هفدهم

صدا و سیما بوسیله انیمیشن ، نمایش نامه های طنز که فرهنگ سازی آینده را به خصوص برای کودکان و نوجوانان فراهم می کند. زیر نویس تلویزیون و سایر برنامه های عمومی و صدا و سیما اثربخشی خاص خود را خواهد داشت . اما روشهای خاص از طریق رسانه های عمومی به خصوص صدا و سیما طرح مناظره های تخصصی است که همه مردم به خصوص متخصصین از آن استفاده می کنند.

دیدگاه هیجدهم

مشاوره های اینترنتی ، تلفنی، حضوری : این روش نیز بیشتر علاقه مندان و نیازمندان ایمنی را مورد هدف قرار می دهد. صنایع بزرگ ، مشترکین دیماندی و کسانی که محیط نا امن برای آنها هزینه های بسیار دارد مخاطبان این روش هستند.

دیدگاه نوزدهم

از طریق SMS و یا ارسال پیام های کوتاه مخاطبان به صورت خاص نیز مورد خطاب قرار می گیرند. ولی این پیام ها باید به گونه ای طراحی شوند که مخاطب مجبور باشد عکس العمل خود را نشان دهند و یا به عبارت بهتر در برابر ارسال پیام پاسخ گو باشد.

دیدگاه بیستم

تلفنهای شهری : البته استفاده از تلفنهای شهری با هماهنگی شرکت مخابرات می توان پیام های ایمنی گویا از طریق تلفن برای مشترکین ارسال کرد. این روش نیز مقرون به صرفه و اکثریت مشترکین را به صورت خاص در بر می گیرد. اگر روشهای خاص و عام در سال به طور مثال ۴۰۰ میلیون تومان هزینه داشته باشد و این روش ها از وقوع ۸ فوت پیش گیری عمل آورد تمام هزینه ها را جبران نموده ایم به خصوص اگر تبلیغات به صورت سراسری انجام گیرد هزینه ها نیز در بین همه شرکت ها سرشکن شده و سنگینی آن ناچیز خواهد بود. به هر حال ارزیابی و اندازه گیری اثربخشی هریک از دیدگاهها و روشها در موضوع ایمنی ضرایب بهره وری را اصلاح و اشکالات ترویجی و نظام مند را مشخص می سازد.

نتیجه :

سرانجام اعتقاد مدیریت ، سودآور بودن یک موضوع ، اهمیت طرح یا پروژه ، مدیریت فرایندهای گوناگون در شرکت ، مشاوره مداوم بخصوص برای پیمانکاران می تواند فرهنگ سازی ایمنی را به شکلی تدوین کند که سایه حوادث از متن شرکتها و مؤسسات به حاشیه های دور رانده شود و حاشیه ها نیز رفته رفته کمرنگ و آفتاب ایمنی و امان همه جای صنعت برق را مانند خورشید فراگیرد .